

Metsäteollisuudessa suuria investointiaikeita

Suomeen on suunnitteilla suuria metsä- ja puutuoteteollisuuden investointeja. Talouskasvun hidastuminen näkyy erityisesti sahatavaran kysynnässä, joka reagoi nopeasti suhdannevaihteluihin. Puutuoteteollisuuden vientiin ei kuluvana vuonna ole odotettavissa kasvua, mutta puutuotteiden pitemmän aikavälin näkymät ovat edelleen hyvät. Rakentamisen korkeasuhdanne on taittunut, mutta puurakentamisella on hyvät mahdollisuudet kasvattaa osuuttaan kokonaisrakentamisen volyymistä.

Suuria metsäteollisuuden investointeja tulossa

Suomeen on suunnitteilla useampia biotuotetehtäsinvestointeja. Huhtikuussa Metsä Group ilmoitti rakentavansa uuden biotuotetehtaan Kemiin. Tehtaan kokoluokka on valtava ja sen on suunniteltu käyttävän yli kaksinkertaisesti kuitupuuta nykyiseen tehtaaseen nähden. Kuitupuun lisääntynyt käyttö tarkoittaa myös sitä, että mekaanisen puutuoteteollisuuden käyttöön tulee väistämättä enemmän tukkipuuta. Tämä luo mahdollisuuksia puutuoteteollisuuden kasvuun ja arvoketjujen kehittämislle.

Puutuoteteollisuuden aineelliset investoinnit ovat kasvaneet viime vuosien aikana. Lähitulevaisuuden näkymät ovat myös hyvät: kuluvana keväänä on uutisoitu suurista sahateteollisuuden investointiaikeista, kuten Pölkky Groupin 30 miljoonan investointiohjelmasta ja Metsä Groupin noin 200 miljoonan euron greenfield-sahainvestoinnista Raumalle. Suuri osa suunnitelluista puutuoteteollisuuden investoinneista sijoittuu Pohjois-Suomen alueelle.

Puutuoteteollisuuden investointien vaikutus aluetalouteen on suuri, kun tarkastellaan varsinaisen investoinnin lisäksi myös tehtaiden käyttämiä raaka-ainevirtoja. Puutuoteteollisuuden kotimaisuusaste on hyvin korkea.

Puun käytön kasvattamiselle mahdollisuuksia kerrostalorakentamisessa

Rakentaminen on ollut viime vuosina hyvinkin vilkasta, mutta hidastuu viime vuoden 46 000:sta asuntoaloituksesta huomattavasti. Rakennusteollisuus RT ennustaa tälle vuodelle kotimaan uudisrakentamiseen korkeintaan nollakasvua.¹ Seuraavana vuonna asuntoaloituksia arvioidaan kerrostalorakentamisessa olevan noin 10 000 vähemmän kuin vuonna 2018.¹ Myös muualla Euroopassa rakentamisen kasvu hidastuu kuluvana vuonna selvästi edellisvuoteen nähden.

Puurakentamisessa suurin kasvupotentiaali on julkisessa rakentamisessa ja kerrostalorakentamisessa. Rakentamisen painopiste on edelleen kasvukeskusten kerrostalorakentamisessa, mikä luo edellytyksiä myös teollisen puurakentamisen kysynnän kasvamiselle. Puurunkoisten kerrostalojen osuus uudisrakentamisessa on edelleen noin 5 %:a. Kansallinen tavoite on nostaa osuus 20 %:iin vuoteen 2025 mennessä. Puurakentamisen suosion kasvua vauhdittavat muun muassa yhä myönteisempi ilmapiiri kotimaisen uusiutuvan materiaalin käytölle, sisäilmakysymykset ja pyrkimykset hiilineutraaliuteen. Ympäristöministeriön tavoitteena on

¹ Rakennusteollisuus RT, suhdannekatsaus kevät/2019

ohjata rakennusten elinkaarten aikaista hiilijalanjälkeä lakisääteisesti 2020-luvun puoliväliin mennessä.

Viennissä ei odotettavissa kasvua tälle vuodelle

Koko puutuoteteollisuuden yhteenlaskettu vienti kuluvan vuoden tammi–helmikuussa oli samalla tasolla kuin edellisvuotena samana ajankohtana. Vuonna 2018 puutuoteteollisuuden vienti oli noin 3 miljardia euroa, josta sahateollisuuden osuus oli suurin eli 1,8 miljardia euroa. Vanerituotteita vietiin Suomesta viime vuonna noin 560 miljoonan euron arvosta.

Vientimarkkinoilla epävarmuudet jatkuvat, ja Kiinan ja Yhdysvaltojen välinen kauppasota heijastuu väistämättä globaaliin maailmantalouteen. Myös brexitiin liittyvät epävarmuudet jatkuvat.

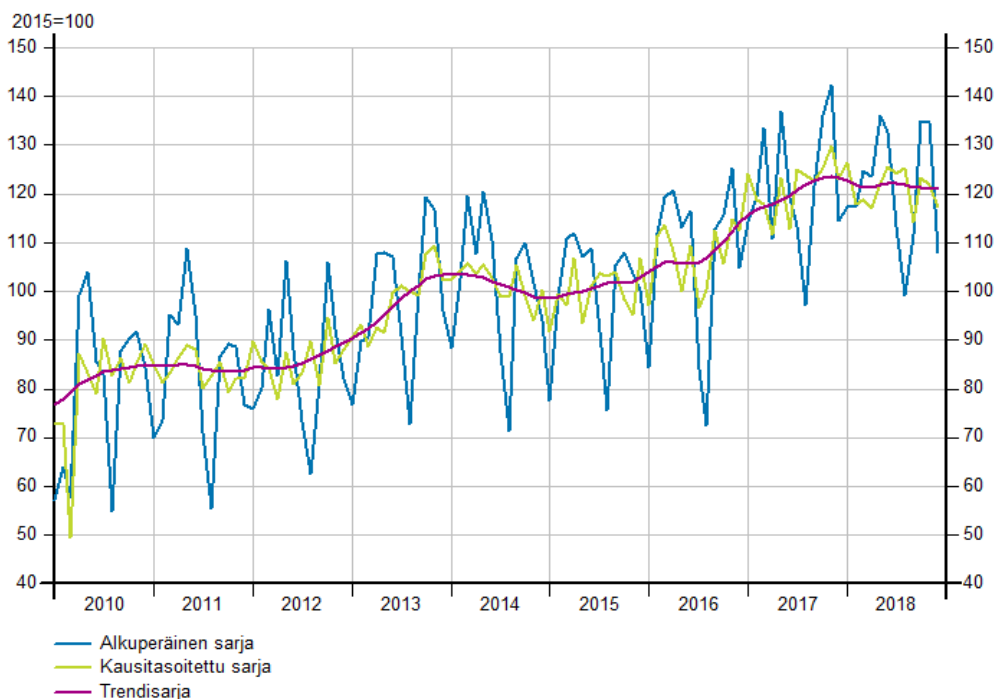
Kiina on viime vuosina noussut suomalaisen kuusisahatavaran suurimmaksi vientimarkkinaksi. Lähelle vuoden 2017 ennätystasoa ei Kiinan viennissä tulla tänäkään vuonna pääsemään. Kiinaan viedyn sahatavaran määrä oli tammi–helmikuussa 2019 huomattavasti viime vuoden vastaavaa ajankohtaa alhaisempi. Pudotus näkyy myös sahojen kohonneissa varastotasossa. Kuluvan vuoden ensimmäisen vuosineljänneksen varastotasot ovat edellisvuotta korkeammat sekä sahateollisuudessa että myös muilla teollisuuden aloilla. Mäntysahatavaran osalta Egyptin markkina on vetänyt alkuvuonna hyvin. Hiipunut kokonaiskysyntä näkyy myös sahatavaran hintakehityksessä.

Vaneriteollisuudessa kysyntä jatkuu edelleen kohtalaisen hyvänä, mutta kustannuspaineet ovat kasvaneet. Kuusivanerissa näkymät ovat tällä hetkellä koivuvaneria valoisammat johtuen tuotteiden eri loppukäyttökohteista. Tukkipuun hinta on kääntynyt laskuun, mutta hinnanlasku ei vielä näy sahatavanteollisuudessa.

Puutaloja vietiin viime vuonna noin 60 miljoonan euron arvosta. Laskua edellisvuoteen oli 12 %:a. Myös tammi-helmikuussa 2019 vientiluvut näyttävät edellisvuotta heikommilta. Rakentamisen ja puutuoteteollisuuden sesonki on kuitenkin painottunut keväästä syksyyn, joten viennin arvon kehityksen suunta selkeytyy toisen vuosineljänneksen jälkeen.

Vientiliikevaihdon suhdannekehitys

161 Puun sahaus, höyläys ja kyllästys

Töitä riittää

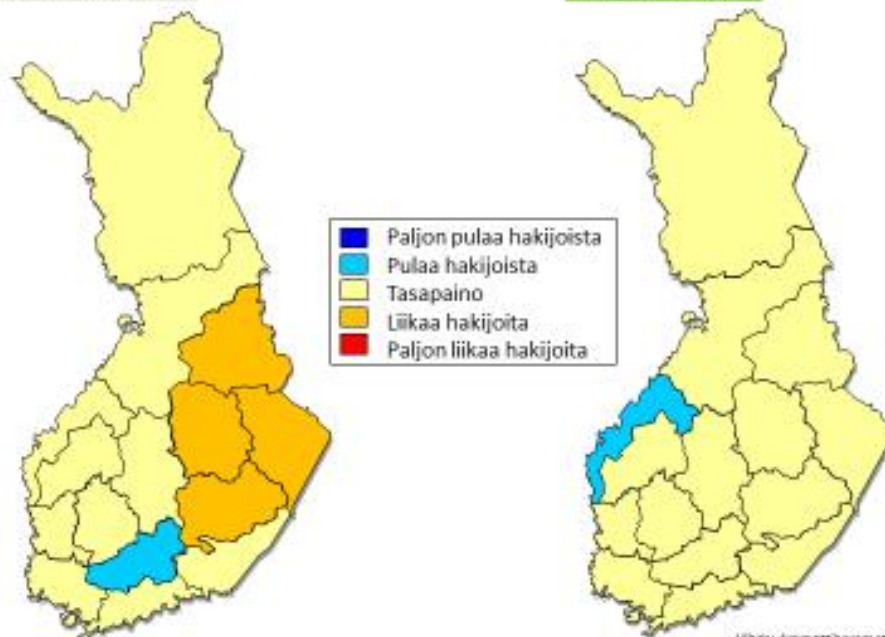
Puutuoteteollisuuden työmarkkinatilanne on kehittynyt viime vuosina positiiviseen suuntaan. Sekä metsätalouden osaajille että puutuoteteollisuuden taitajille on kysyntää. Myös puurakentamisen ympärille tarvitaan lisää osaajia. Koulutustarjontaa on lisättävä ja sen alueelliseen kattavuuteen on kiinnitettävä huomiota. Puutuoteteollisuudessa sekä palkansaajien että yrittäjien keski-ikä on korkea, joten töitä alalla riittää lähivuosina.

Arvio työmarkkinatilanteesta seuraavan puolen vuoden aikana

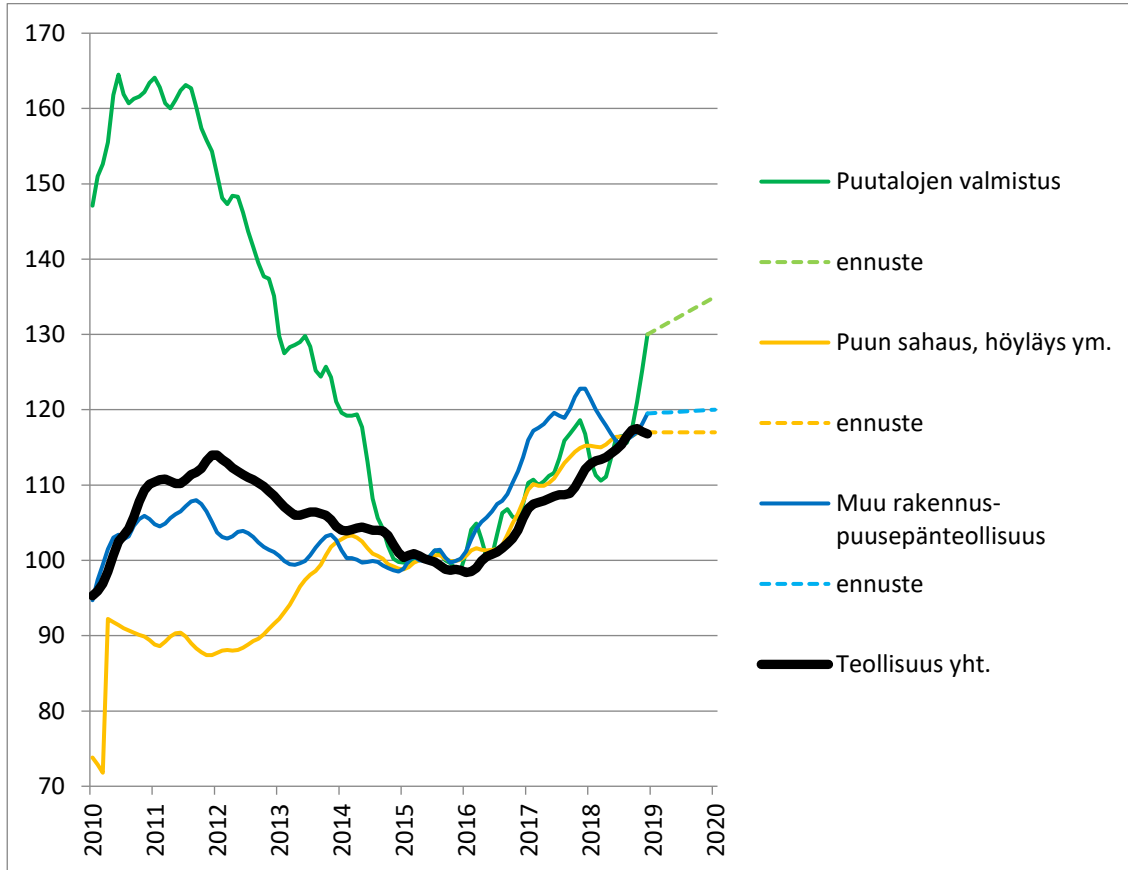
Puu- ja sahatavaran prosessityöntekijät

Maaliskuu 2017

Maaliskuu 2019

Kuva 1. Liikevaihdon indeksin kehitys ja ennuste puun sahaus, höyläys ja kyllästys, puutalojen ja rakennuspuusepäntuotteiden valmistuksessa 2010-2018 ja lähiajan ennuste

Lähde: Tilastokeskus, asiakaskohtainen suhdannepalvelu. Vuosi 2015=100

Lisätietoja:

Toimialapäällikkö **Inkariina Sipiläinen**, Kainuun ELY-keskus, puh. 050 395 5083, inkariina.sipilainen@ely-keskus.fi

Kehittämispäällikkö **Katri Lehtonen**, työ- ja elinkeinoministeriö, puh. 029 506 4926, katri.lehtonen@tem.fi